

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Additio, num. 1. paragraph. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

nam. 57. 1 De hac re lege novissime Thom. Hurt. debito benignius loquentem p. 1. tr. 1. c. 5. rfs. 10.

53. Ad posteriorem puto, mulierem sic accipientem non obligari ad restitutionem; ratio est, quia recipiendo non peccavit contra iustitiam; iam enim liberaliter dedit amicue, sciens, ut supponimus, mulierem, neque explicitè, neque implicitè ea acceptare cum pacto copulæ: liberalitati autem, non ex iustitia, sed ex gratitudine, sine obligatione restitutionis, datur retributio. Quare si sua spe frustratur amarius, sibi suæque credulitati imputet; sicuti quando quis inseruit, vel munera gratis dat Principi vel Episcopo, intentione conquirendi dignitatem, vel beneficium, quod deinde non confertur, principem nullo modo ad restitutionem urget, sed suam inanem spem merito deplorat.

CAPVT SEXTVM.

§. I.

De raptu.

1. **I**N Methodo sic habes. a in duobus differt raptus à stupro: primò, quia stuprum semper est cum virgine, at raptus est de quacunque muliere, imò etiam puero, qui sane raptus est omnium turpissimus.

a *In Meth. Conf. li. 2. c. 7. §. 9.*

2. Secundò, stuprum solum dicitur violentiam, vel ad summum fraudem: at raptus præter violentiam, addit abductionem: b est enim raptus

peccatum luxuriæ, quo persona aliqua abducitur, cum violentia, ad turpem actum cum ea exercendum. Addit igitur malitiam contra iustitiam, atque adeo specialiter confitendam.

b *Fill. to. 2. tr. 30. c. 6. & me cit. Diana. p. 9. tract. 8. ref. 2. citatisque Hurtado, Præposito, alijsq.*

3. Abductio sponsæ de futuro, ut item sponsæ de præsentì, id est, conjugis per duos menses ante consummationem matrimonij, ad quod consummandum prædictum tempus conceditur; abductio, inquam, ejusmodi sponfarum, si est ad finem ritè complendi matrimonium, non est raptus: quia, etiam repugnantibus parentibus, non est abductio ad id, quod est prohibitum: sed si est ad illicitum finem, explendæ scilicet libidinis, erit raptus speciatim in confessione manifestandus.

§. II.

Additio.

1. **A**D raptum tria a ex dictis requiruntur: primò, vis illicita: secundò, finis inhonestæ libidinis, in qua includitur finis matrimonij contrahendi; nam eo modo, id est, violenter matrimonium velle, inhonestæ libido est: tertio, abductio. Nonnulla addamus de singulis.

a *l. fuse Sanchez lib. 7. de matr. d. 12. & 13. Less. li. 4. c. 3. d. 9. alijsq.*

2. Vis illata. Quare si vis inferatur renitenti mulieri cuicumque, etiam non virgini, quamvis parentibus

C c

volens

volentibus, vel tum muliere, tum parentibus invitis, vel solis invitis parentibus, ipsa muliere consentiente, semper erit raptus, explicandus in confessione, quia semper in prædictis modis, præter malitiam luxuriæ, ad est malitia violentiæ, quæ est contra justitiam. Nomine parentum hic veniunt quicumque sub sua potestate mulierem fortè habent, pater, tutor, curator, maritus, sponsus, amici, consanguinei &c.

3 Petes hac occasione, qua ratione se geret mulier, ne peccet, quando vis illi infertur? Respondeo, ex Sà: quæ ab aliquo opprimitur (inquit) non tenetur, ad sui defensionem, illum lædere. An vero teneatur clamare, & resistere, quantum possit, sine periculo vitæ & famæ, non convenit inter Doctores. Ego ijs accedo, qui resistendum putant. Hactenus Sà. Ego vero non solum ijsdem accedo, verum etiam puto, tutum nullo modo esse, non accedere. Ratio est, quia secus, mulier cooperaretur cum alieno peccato, esto, certissima sit, se propriæ delectationi non consensuram.

b Sà v. luxuria, n. 16.

4. Sed quid, si resistere nequeat? Respondeo, ex c Tolet: si fœmina (inquit) cogeretur ad turpem actum, dummodo ista interius non consentiret actui, quamvis pateretur ab altero, & sentiret etiam delectationem, sed si ne consensu in ipsam, non peccaret. nam agens absque consensu, non agit; cum consensu autem est mortale.

c Tol. l. 5. c. 21 n. 10.

5. Quid denique? facillene credam fœminæ, se vi oppressam non con-

sensisse? Respondeo, ex d de Lugo In praxi (inquit) difficile credendum est, violentam oppressionem esse absque culpa, ex parte fœminæ. rarissimum enim est, quod si velit, non possit aliquo modo resistere, ut violatorem impediat: sed ob metum, ob animi imbecillitatem, & aliquando etiam ob latentem lasciviæ affectum, quem manifestare erubescunt, consentiunt fœminæ, saltem invitæ, qui tamen consensus, licet ex parte involuntarius sit, sufficit ad peccatum grave, quem consensum, sicut & congressum ipsum debuissent virili fortitudine impedire; & rarissimè contingit, virum delectationem turpem ab invita omnino & reluctantè captare, velle. Hæc de Lugo. Cum autem audis, mulierem impedire potuisse, atque adeo debuisse, intellige, illam debuisse apponere non solum negativam resistantiam, sed vero positivam, id est, motum & agitationem corporis, quantum potest. Si enim quæta ipsa remaneat, jam cooperatur peccato alterius. nihil enim ille alter à fœmina quarit, nisi quietam congressui se præbere. Quod si propter suum motum, semen viri extra vas emittatur, invadenti imputabitur, non ipsi jure resistenti; & notat ibidem de Lugo, ipsam non posse seminare, quamvis viro seminante: quia ad id nullum jus habet; quare quantum potest, ei seminationi resistendum esse.

d De Lugo t. 2. de just. d. 10. sec. 10. nm. 199.

6. Finis inhonestæ libidinis: si ergo est ad alium finem, ut si raperetur puella,

puella, sit fieret serva, plagium esset, & vocaretur, quod est species furti, non raptus.

6. Abductio: Hinc si per vim sine abductione de loco ad locum, femina quis copuletur, peccabit quidem peccato contra iustitiam, specialiter confitendo, sed propriè raptum & non committet. Idem dic, si per fraudem: nam dolus & fraus violentiæ æquipollent, dd cum perinde fiat injuria contra iustitiam. Pari modo si eamdem cognoscas, per vim ducendo de uno cubiculo ad aliud, vel de loco ad domo, seu prædio, non diceris propriè rapere, licet violentiam specialiter confiteri debeas, quia non est vera abductio illa, quæ mulierem in diversum moraliter locum non transfert.

e sup. §. 1. n. 2. dd l. unica. §. 1. si quidem, versus, penas autem, c. de raptu virg.

8. Si mulier rapiat, abducaturque virum, etiam ad finem libidinis, non esse propriè raptum, docent merito non pauci, d. apud Sanchez citatum: sed id intellige, quoad penas mox dicendas, quæ solum fulminantur in viros rapientes feminas, non contra. Nam ceterum, si vere adfuit violentia, adfuit & malitia contra iustitiam; quare cum adfit etiam vera abductio, ut supponimus, non est, unde negandum sit, illum esse, quoad culpam, raptum.

d. Ipse Sanc. Gasp. Hurt. Præp. Pont. Reg. alijsque apud Dian. p. 19. tr. 16. res. 83. contra Marant. Aversam, Martinum.

9. Hæc, quoad culpam. Quoad

penas, five quæ sunt in corpore juris Canonici, & five in Tridentino f. hæc numerantur, (pena enim capitis aliaque, quæ infliguntur per jus civile, & quidem semper post sententiam, ad nos non pertinent; videatur Lessius g. & Azor h.) prima est, ut raptor alienæ sponsæ publica penitentia puniatur. Secunda, ut idem non possit amplius cum nulla alia matrimonium contrahere. Putatur autem à Doctoribus, hoc esse impedimentum impediens, non dirimens, imo hodie jam esse usu abrogatum. Tertia, ut tum raptor, tum ejus adjuutores sint ipso facto excommunicati. Quarta, ut donec rapta est in potestate raptoris, invalidum sit matrimonium, ut etiam (ex Molina, i. & alijs) sponsalia, si forte, etiam consentiente rapta, matrimonium, vel sponsalia celebrentur.

f. Trid. sess. 24. c. 6. de ref. mat. g. Less. li. 4. c. 3. n. 68. h. Azor. p. 3. li. 3. c. 15. i. Mol. Sanc. alijsque, quos cit. sequiturque Bon. de matr. qu. 4. p. 18. num. 10.

10. Iuvat autem hic afferre verba Tridentini. l. Decernit sancta Synodus, inter raptorem & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si rapta à raptoe separata, & in loco tuto & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat: & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium & favorem præbentes, sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, & si

& si Clerici fuerint, de proprio gradu decedant. Teneatur præterea raptor, mulierem raptam, five eam in uxorem duxerit, five non duxerit, decenter, arbitrio iudicis, dotare.

1 *Trid. Sess. 24. c. 6. de ref. matr.*

11. Hactenus Concilium. Vbi noto primò, hoc decretum non habere locum in quocumque raptu, sed in aliquo dumtaxat. Quare si quis rapiat mulierem, causa libidinis, & non ad contrahendum cum illa matrimonium, non incurrit *m* prædictas Concilij poenas. Ratio est, quia Concilium his nil intendit præterea, nisi libertati matrimonij providere. Scio, Bonacinam *n* putare, decretum habere locum, etiam si sit ad solum finem libidinis, quod certè non est improbabile.

m *Less. l. c. n. 70. Sanc. li. 7. mat. d. 13. uu. 4. n* *Bonac. de matr. qu. 4. p. 28. nu. 2.*

Rursus non habet locum in eo raptu, cui mulier consensit, licet invitis parentibus. Ratio est eadem, quia scilicet matrimonij libertas, quo Concilium collimat in hoc decreto, non dependet à parentibus, sed solum à muliere.

12. Noto secundò, ad pœnas incurrendas non esse *e* necesse, ut sequatur copula cum rapta; malitia enim raptus, saltem pro pœnis, satis completur per abductionem cum prædicto fine.

o *Less. l. c. n. 66. Sanc. l. c. n. 9.*

13. Noto tertio, præter excommunicationem latae sententiæ, quæ non est reservata, *p* & præter impedimen-

tum dirimens matrimonium, imò & sponsalia, *q* quod non est pœna, sed dispositio legis, cæteras pœnas hujus decreti non incurri, nisi post sententiam iudicis, ut ex alibi dictis constat, *p* *Sanch. ib. num. 1. q* *Sanch. ib. num. 17.*

14. Noto quartò, licet abductio sponsæ, ipsa nolente, sit, quoad culpam, raptus, quia etiam sponsa debet liberè matrimonio de præsentì consentire, tamen quoad pœnas, probabile *r* esse, ejusmodi raptum non includi in hoc decreto, quia non est abductio strictè injuriosa, eam sibi recipere, quæ sibi illegitimè promissa est.

r *Less. l. c. nu. 70. Hen. li. 10. c. 12. num. 5.*

15. Ex his plani fient hi duo casus, Ignorantibus parentibus quædam mulier consentiens abducta est: rursus ignorante Cæsare adolescente abducta est ab ejus amico quædam invitata puella, ut eidem Cæsari illa puella in matrimonium traderetur; commissusne est in utroque raptus, prædictis concilij pœnis obnoxius?

Respondeo ad primum, esse commissum raptum, quoad culpam, ut dictum est nu. 2. Quoad pœnas Concilij, non esse, *f* quia consentiente ipsa salvatur libertas matrimonij.

f *Sanc. ib. num. 9.*

16. Ad secundum; si neque per se, neque per alium Cæsar puellam rapuit, ipse raptor *t* non est, atque adeo pœnas non incurrit: amicus etiam non incurrit, quia non est raptor pro suo matrimonio, de quo loquitur Tridentini decretum, quod cum sit odiosum,

sum, non est extendendum ultra verba. Vnde vides, in hoc casu tum amicum hunc, tum adolescentem illum, pro quo rapta est mulier, valide posse matrimonium inire cum eadem muliere, etiam non separata. Quando vero per alium quis scienter rapit, verus raptor est, incurritque omnes decreti pœnas: ille tamen, qui ex raptoris jussu exequitur actionem rapiendi, tanquam fautor incurrit excommunicationem, & cæteras pœnas, cum interim valide possit inire matrimonium cum eadem muliere, quia invaliditas matrimonij solum infertur contra rapientem pro se, non contra rapientem pro altero, ut dictum est.

t Sanc. lib. 7. disp. 13. num. 2.

Copula cum dormiente an sit raptus?

17. Denique decernenda ea est quaestio, an copula cum femina dormiente, vel sensibus destituta, sit propriè raptus? Respondeo: si cum femina, quæ ante somnum consensit, non esse raptum, certum est, quia non est cum injuria, nec cum violentia contra parentes. At si cum femina, quæ non consensit, ajo primò, præter fornicationis, vel alterius speciei malitiam, adesse peccatum contra justitiam. Ajo secundò, non esse & propriè raptum, & consequenter nec raptus pœnis subiectum. Ratio prioris dicti est, quia tametsi ea copula non sit cum vi, tamen est cum fraude, atque adeo cum malitia contra justitiam, ut §. 1. n. 2. innui, unde speciatim in confessione aperienda, ut modo num. 7. dictum

est. Ratio posterioris dicti est, quia, ut alia taceam, ad raptum propriè dictum, requiritur abductio de loco ad locum, ut ibidem notavimus.

u Pelliz. in man. Reg. 10. 1. tr. 4. c. 3. sec. 4. num. 70. x inclinatur, sed non vult decernere Diana p. 9. tr. 8. res. 2.

CAPUT SEPTIMUM.

De peccato contra naturam.

1. IN Methodo sic habes. a Quatuor sunt species, & quidem distinctè aperiendæ, b quia habent turpitudinem, si non physicè diversam, quia omnes prodigunt semen sine spe generationis, certè ex recta hominum æstimatione, diversam moraliter; Mollities, sodomia perfecta, sodomia imperfecta, bestialitas, ad quam reducitur congressus cum dæmone. De singulis aliquid breviter delibabimus.

a in Meth. conf. lib. 2. c. 7. §. 10. b Fill. tr. 30. c. 8. n. 142.

§. I.

Mollities.

1. EST pollutio voluntaria, sine conjunctione corporum, seu, ut definit S. Thomas, c est peccatum contra naturam, per quod voluntaria pollutio procuratur, extra concubitum, causa explendæ delectationis veneræ.

c S. Tb. 2. 2. q. 52. art. 11. ibiq. Cajet.

Si quis tamen, dum se polluit, consentiat, vel cogitet morosè in aliquam

Cc 3

aliam